

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/9/2012
Identifikačné číslo spisu:	6109010041
Dátum vydania rozhodnutia:	23.02.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:6109010041.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného L. J. Q. D. J. W. Á. L. J. a spol. pre pokračovací zločin lúpeže formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/, písm. c/ a písm. j/ Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 23. februára 2012 v Bratislave dovolanie obvineného L. J. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. septembra 2009, sp. zn. 3To 216/2009, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného L. J. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 3. júla 2009, sp. zn. 5T 4/2009, uznal obvinených D. B., L. J. a A. Q. za vinných z pokračovacieho zločinu lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák., § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1/ dňa 29. júla 2008 v čase po 22.00 hod. v areály bývalej škôlky nachádzajúcej sa na Tulskej ulici v Banskej Bystrici pod vplyvom alkoholu fyzicky napadli T. N., nar. XX. L. XXXX, trvale bytom Q. Q., Q. XX a to takým spôsobom, že ako on ležal na zemi, D. B. začal skákať po jeho tele, L. J. do neho kopal nohami a A. Q. ho uderel otvorenou dlaňou po tvári, následne mu prikázali prejsť z druhého poschodia budovy na poschodie prvé, kde ho posadili na tam sa nachádzajúcu stoličku a jeden z nich mu kvapkal na hlavu vosk z horiacej sviečky a L. J. ho začal udierať drevenou palicou po chrbte a nohách, pričom následne zobral predmetnú palicu D. B., ktorý ju ranou o chrbát zlomil, potom mu prikázal pod hrozbou násilia A. Q., aby vybral z vrecka peňaženku a peniaze, čo on odmietol, na čo mu tento dal úder otvorenou dlaňou po tvári, v dôsledku čoho vybral z vrecka peňaženku, ktorú zobral A. Q. a vybral z nej finančnú hotovosť vo výške 4 100 Sk (136,10 eur), ktorú následne spoločne minuli pre vlastnú potrebu, D. B. pýtal peniaze aj od F. P., ktorý bol v miestnosti spolu s T. N., hneď na to F. P. uderil po tvári, schmatol mu okuliare a zahodil ich, následkom čoho sa tieto rozbili, pričom svojím úmyselným konaním za použitia násilia a zbrane sa zmocnili cudzej veci a T. N. spôsobili škodu vo výške 4 100 Sk (136,10 eur) a zranenia tržnú ranu na nose, pomliaždenie chrbta, pomliaždenie pravého

predkolenia, odreniny na oboch predkoleniach s dobou liečenia do 14 dní a F. P. spôsobili škodu vo výške 2 500 Sk (82,99 eur).

2/ dňa 31. júla 2008 doposiaľ v presne nezistenom čase okolo 20:00 hod. v budove bývalej materskej škôlky nachádzajúcej sa v Banskej Bystrici na Tulskej ulici pod vplyvom alkoholu fyzicky napadli T. W., nar. X. N. XXXX, trvale bytom Q. Q., ul. P. Č.. X, J. U., nar. XX. L. XXXX, trvale bytom Q. Č.. XXX, okr. Q., T. A., nar. XX. L. XXXX, trvale bytom Q. Q., L. XX, T. N., nar. XX. L. XXXX, trvale bytom Q. Q., Q. Č.. XX, C. U., nar. X. M. XXXX, trvale bytom Q. Q., Q. Č.. XX, T. S., nar. XX. J. XXXX, trvale bytom Q. Q., G. Č.. XX a F. P., nar. XX. M. XXXX, trvale bytom Q. Q., ul. I. Č.. XX a to, takým spôsobom, že vtrhli do miestnosti v bloku B na prvom poschodí uvedenej budovy, kde spal T. W. a J. U., D. B. udel päsťou do tváre T. W. a J. U. hodil o stenu, pričom od nich pýtal cigarety a alkohol a následne D. B. donútil T. W., aby im ukázal, kde v objekte bývalej škôlky prespávajú ďalší bezdomovci, kde T. A. ležal v bližšie neurčenej miestnosti, pristúpili k nemu, strhli z neho prikrývku a prinútili ho ísť do vedľajšej bližšie nestotožnenej miestnosti, kde ho opakovane udierali rukami zovretými v päť do tváre, kopali do neho nohami do oblasti trupu, nôh a rúk, pričom kričali, aby im vydal víno a peniaze a všetko čo má pri sebe, nakoľko im on nič nedal prešli do miestnosti, v ktorej predtým ležal, kde začali prehľadávať jeho veci a z nich zobrali 1 krabičku cigariet zn. SMART a 1 krabičku cigariet zn. RGD, následne zopakovali svoju výzvu, že chcú víno a peniaze a opakovane ho udierali, v dôsledku čoho tento z obavy o svoj život a zdravie išiel zobrať svoju peňaženku, ktorú mu z ruky vytrhli a vybrali z nej finančnú hotovosť vo výške cca 500 Sk (16,60 eur) a opakovane na neho začali fyzicky útočiť, hodili ho na podlahu, pričom jeden doposiaľ bližšie neurčený z mužov na neho skočil oboma nohami v oblasti hrudníka, presunuli sa do miestnosti, kde spal T. S., kde bližšie neurčený z mužov v uvedenej budove bývalej materskej škôlky počas spánku fyzicky napadol T. S. a to takým spôsobom, že ho nohou kopol do pravej časti tváre v oblasti líca, na čo sa on zobudil a posadil a bližšie neurčený z mužov ho kopol do ľavej časti tváre v oblasti líca a druhý z mužov ho kopol následne do brady na čo upadol do bezvedomia, a títo sa zmocnili jeho vecí, ktoré mal pri sebe a to finančnej hotovosti 120 Sk (3,98 eur), zapaľovača a cigariet bližšie neuvedenej značky, následne vyzvali T. N., aby im vydal peniaze, tento vybral peňaženku a vydal im finančnú hotovosť vo výške 700 Sk (23,24 eur), následne peňaženku odložil, títo ho vyzvali, aby peňaženku vydal, pričom doposiaľ neurčený jeden z nich ho udel dlaňou zovretou v päť do tváre, na čo im peňaženku vydal a od tejto osoby znovu dostal úder do oblasti tváre rukou zovretou v päť v dôsledku čoho narazil hlavou o stenu, potom ho tento fyzicky prehľadal a zobral mu mobilný telefón bližšie neurčenej značky, USB kľúč, peňaženku s finančnou hotovosťou 2 000 Sk (66,39 eur), OP, kartou poistenca, platobnou kartou k účtu vedenú v Slovenskej sporiteľni a cigarety bližšie neurčenej značky, v tej istej miestnosti ako T. N. sa nachádzal aj F. P., ktorého jeden z útočníkov udieral francúzskou barlou, následne F. P. útočníkovi barlu z rúk uchmatol a vybehol von z budovy, kde počas útoku na T. N. a F. P. od týchto pýtali peniaze, taktiež v uvedenej budove vošli do priestoru kuchynky, kde sa predstavili ako polícia a vyzvali C. U., aby sa legitimoval, teda aby im ukázal občiansky preukaz, pričom ako ho tento vyberal jeden doposiaľ bližšie neurčený z nich ho kopol nohou do pravej časti tváre v oblasti líca a vyzval ho, aby si pohol s tým občianskym preukazom, následne ako mu ho vybral druhý bližšie neurčený muž mu ho zobral a podišiel k tretiemu z nich s tým, že si idú jeho totožnosť telefonicky preveriť, pričom prvý z mužov ho vyzval, aby vydal peniaze, na čo mu odpovedal, že peniaze nemá a tento ho znovu kopol do pravej časti tváre v oblasti líca na čo druhý z mužov, ktorý držal jeho občiansky preukaz mu začal prehľadávať vrecká na bermudách, z ktorých mu vypadla finančná hotovosť v minciach v hodnote cca 5 Sk (0,17 eur), na čo sa ho spýtali či nemá nejaký alkohol alebo víno, im odpovedal, že nemá, potom si všimli jeho dve igelitové tašky, v ktorých sa nachádzalo 5 kusov tričiek, dáždňík, 3 páry ponožiek, 1 nohavice, 1 kus spodného prádla, 1 bunda, 1 vreckový nožík a tieto mu zobrali, pričom jeden z mužov ho znovu nohou kopol do pravej časti tváre v oblasti líca, čím týmto svojim spoločným, úmyselným konaním za použitia násilia, z časti za použitia zbrane a z časti na viacerých osobách sa zmocnili cudzej veci a spôsobili T. A. zlomeninu 9-teho rebra s dobou liečenia 3 až 4 týždne a škodu vo výške 500 Sk (16,60 eur), T. N. spôsobili pomliaždenie pravej strany tváre, zlomeninu nosa, pomliaždenie hrudníka, pomliaždenie pravého predlaktia s dobou liečenia 3 až 4 týždne a škodu vo výške 3 950 Sk (13,12 eur), C. U. pomliaždenie pravej časti tváre s dobou liečenia 7 dní a škodu vo výške 2 000 Sk (66,39 eur) a T. S. pomliaždenie tváre v oblasti brady, lícnej kosti vľavo a očnénice s dobou liečenia 10 dní a škodu vo výške 200 Sk (6,64 eur), F. P. spôsobili poranenia nôh, ktoré

si nevyžiadali lekárske ošetrovanie, T. W. spôsobili poranenia tváre, ktoré si nevyžiadali lekárske ošetrovanie a J. U. spôsobili poranenia hlavy, ktoré si taktiež nevyžiadali lekárske ošetrovanie.

Okresný súd Banská Bystrica za to odsúdil

- obvineného D. B. podľa § 188 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 37 písm. m/, § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. a § 46 Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní 104 (stoštyri) mesiacov a podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu so stredným stupňom stráženia,

- obvineného L. J. podľa § 188 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. d/, § 37 písm. m/, § 38 ods. 2, § 39 ods. 1 Tr. zák. a § 46 Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní 66 (šesťdesiatšesť) mesiacov a podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu s minimálnym stupňom stráženia a

- obvineného A. Q. podľa § 188 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 37 písm. m/, § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. a § 46 Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní 104 (stoštyri) mesiacov a podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň podľa § 73 ods. 2 písm. c/ Tr. zák. uložil obvinenému A. Q. ochranné opatrenia - ústavné protialkoholické liečenie.

Podľa § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. uložil okresný súd ochranné opatrenie - zhabanie vecí - drevenej guľatej tyče.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd poškodených T. S., nar. XX. J. XXXX, T. N., nar. XX. L. XXXX, T. A., nar. XX. L. XXXX, F. P., nar. XX. M. XXXX, T. W., nar. 7. N. XXXX a J. U., nar. XX. L. XXXX, odkázal s ich nárokmi na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Proti rozsudku okresného súdu podali všetci traja obvinení odvolanie, ktoré odôvodnili prostredníctvom svojich obhajcov. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 9. septembra 2009, sp. zn. 3To 216/2009, odvolania obvinených D. B., L. J. a A. Q. podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Okresnému súdu Banská Bystrica bolo 18. januára 2012 doručené dovolanie obvineného L. J., ktoré podal prostredníctvom ustanovenej obhajkyne JUDr. Evy Segečovej. Dovolanie, v ktorom obvinený L. J. uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., smeruje nielen proti uzneseniu odvolacieho súdu, ale „aj proti rozsudku súdu prvého stupňa“.

Obvinený L. J. vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu namietal právnu kvalifikáciu skutku ako pokračovacieho zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. tvrdiac, že v prípade jeho osoby nebolo ani v prípravnom konaní, ani v súdnom konaní hodnoverne preukázané, že by konal v úmysle zmocniť sa cudzej veci. Uviedol, že nepopiera, že fyzicky napadol dve osoby, no týmto nespôsobil žiadne zranenia, pričom trvá na tom, že nikdy nemal úmysel zmocniť sa ich vecí a ani tak neučinil. Tento jeho úmysel nebol v konaní preukázaný žiadnym dôkazom. V dovolaní teoreticky rozobral obsah trestnoprávných pojmov „úmysel“ a „zavinenie“ a poukázal na rozhodnutie R 19/1971. Podľa názoru obvineného L. J. ani v prípade, ak by takýto úmysel aj bol preukázaný u ostatných obvinených, nemôže sa ich úmysel priamo týkať jeho osoby a byť mu na ťarchu. Opakovane zdôraznil, že on taký úmysel nemal a ani mu nebol preukázaný.

V petite dovolania obvinený L. J. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací „podľa § 386 Tr. por. vyslovil, že napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu zákona a napadnuté rozhodnutie zrušil a aby podľa § 388 ods. 1 Tr. por. vec vrátil Okresnému súdu Banská Bystrica, aby ju v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.“

Predseda senátu okresného súdu v súlade s ustanovením § 376 ods. 1 Tr. por. doručil odpis dovolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté s upozornením, že sa k

nemu môžu v stanovenej lehote písomne vyjadriť.

K dovolaniu obvineného L. J. sa v súdom určenej lehote vyjadril písomne iba prokurátor Okresnej prokuratúry v Banskej Bystrici. Ten navrhol dovolanie obvineného L. J. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť s odôvodnením, že je zrejmé, že uplatnený dovolací dôvod nie je daný. V obsiahlom vyjadrení v podstate uviedol, že okresný i krajský súd postupovali správne a v súlade so zákonom a otázkou zavinenia obvineného L. J. sa súdy náležite vysporiadali.

Dovolanie obvineného L. J. bolo spolu so spisovým materiálom predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie 8. februára 2012.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) preskúmal dovolanie obvineného L. J. a zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), prostredníctvom ustanoveného obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Zároveň ale zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších (mimoriadnych) procesných a hmotnoprávných chýb, ktoré sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por.

Z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. obvinený L. uplatnil dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Tento dovolací dôvod je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia. Z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je zrejmé, že dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Preto pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je určené k náprave tých najzávažnejších, v zákone výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb, ale nie k revízii skutkových zistení urobených súdmi prvého alebo druhého stupňa. Tieto skutkové zistenia dovolací súd nemôže ani meniť, ani dopĺňať. V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma to, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú tie alternatívy, že skutok mal byť správne kvalifikovaný ako iný trestný čin, alebo že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia.

Podľa § 371 ods. 4 veta prvá Tr. por., dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a/ až g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Tu treba hneď uviesť, že táto podmienka dovolania bola v danom prípade splnená, lebo rovnakú argumentáciu ako v dovolacom konaní, použil obvinený L. J. aj v odvolacom konaní s tým rozdielom, že v dovolaní priamo nenamietal nesprávne skutkové zistenia.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. možno námietku nesprávneho

právneho posúdenia skutku považovať za právne relevantnú len vtedy, pokiaľ sa ňou dovolateľ domáha iného hmotnoprávneho posúdenia skutku s ohľadom na tie skutkové zistenia, ktoré v pôvodnom konaní ustálili sudy oboch stupňov. V opačnom prípade, teda ak sa dovolateľ domáha zmeny právnej kvalifikácie poukazujúc na vlastné a obsahovo iné, ako súdmi ustálené skutkové závery, ktoré dovolaciemu súdu zároveň predostiera, ide o námietku, ktorá obsahovo nenapĺňa nielen dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ale ani žiadny iný dôvod dovolania podľa § 371 Tr. por.

Obvinený L. J. v texte dovolania nepredostieral vlastnú verziu skutkového deja, poukázal len na nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku. Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na závery vyššie uvedené tak preskúmal, či skutkový stav ustálený v skutkovej vete výroku rozsudku okresného súdu bol správne právne kvalifikovaný, resp. či bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušné hmotnoprávne ustanovenia.

Trestného činu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. sa dopustí ten, kto proti inému použije násilie alebo hrozbu bezprostredného násillia v úmysle zmocniť sa cudzej veci.

Podľa § 188 ods. 2 Tr. zák. odňatím slobody na sedem rokov až dvanásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

- a/ a bezprostredne ním ohrozí život alebo zdravie viacerých osôb,
- b/ a spôsobí ním väčšiu škodu,
- c/ závažnejším spôsobom konania,
- d/ na chránenej osobe, alebo
- e/ z osobitného motívu.

Podľa § 138 Tr. zák. závažnejším spôsobom konania sa rozumie páchanie trestného činu

- a/ so zbraňou okrem trestných činov úkladnej vraždy podľa § 144, vraždy podľa § 145, zabitia podľa § 147 a § 148, usmrtenia podľa § 149, ublíženia na zdraví podľa § 155, § 156 a § 157,
- b/ po dlhší čas,
- c/ surovým alebo trýznivým spôsobom,
- d/ násilím, hrozbou bezprostredného násillia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy,
- e/ vlámaním,
- f/ l'sťou,
- g/ využitím tiesne, neskúsenosti, odkázanosti alebo podriadenosti,
- h/ porušením dôležitej povinnosti vyplývajúcej z páchatel'ovho zamestnania, postavenia alebo funkcie alebo uloženej mu podľa zákona,
- i/ organizovanou skupinou, alebo
- j/ na viacerých osobách.

Objektívna stránka tohto trestného činu, ktorý má dva objekty (jednak osobnú slobodu a jednak majetok, ktorého sa chce páchatel' zmocniť) spočíva v použití násillia alebo hrozby bezprostredného násillia ako prostriedku k prekonaniu kladeného alebo očakávaného odporu napadnutej osoby. Násilím sa rozumie použitie fyzickej sily, ale i uvedenie obete do stavu bezbrannosti l'sťou. Hrozba bezprostredného násillia je hrozba takým násilím, ktoré má byť vykonané ihneď, ak sa napadnutý nepodrobí vôli útočníka. Hrozba nemusí byť vyjadrená výslovne, postačí i konkludentné konanie, ak je z neho, ako i z ďalších okolností dostatočne zrejmé, že násilie sa uskutoční ihneď, ak sa napadnutý nepodrobí vôli útočníka. Násilie alebo hrozba bezprostredného násillia je teda prostriedkom nátlaku na vôľu napadnutého. Nie je podmienkou, aby napadnutý poškodený kládol skutočný odpor, napr. keď si je vedomý fyzickej prevahy útočníka.

Násilie alebo hrozba bezprostredného násillia sú prostriedkom na zmocnenie sa cudzej veci (to je cieľom páchatel'a), pričom násilie alebo hrozba musia zmocneniu sa veci predchádzať. Zmocnením sa cudzej veci sa rozumie, že páchatel' si zjedná možnosť s takouto veci disponovať a tým vylúči z dispozície vecou toho, kto mal vec doposiaľ u seba. Nie je pritom rozhodné, či úmysel smeruje k trvalej alebo

prechodnej dispozícii s vecou. Ide o faktické prevzatie moci nad vecou zo strany páchatela. Za zmocnenie sa veci sa považuje nielen stav, kedy páchatel sám napadnutému vec odníme, ale i stav, keď mu napadnutý vec vydá sám pod vplyvom hrozby bezprostredného násillia alebo samotného násillia.

Podľa § 17 Tr. zák. pre trestnosť činu spáchaného fyzickou osobou treba úmyselné zavinenie, ak tento zákon výslovne neustanovuje, že stačí zavinenie z nedbanlivosti.

Trestný čin lúpeže podľa § 188 Tr. zák. je trestným činom úmyselným, pričom úmysel páchatela sa musí vzťahovať nielen na násilné konanie, ktorým chcel páchatel prekonať alebo znemožniť odpor obeť, ale aj na zmocnenie sa cudzej veci.

Podľa § 15 Tr. zák. trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel

a/ chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, alebo

b/ vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzročený.

Zavinením vo všeobecnosti rozumieme vnútorný psychický vzťah páchatela ku skutočnostiam tvoriacim trestný čin. Zavinenie tvorí obligatórnu zložku subjektívnej stránky skutkovej podstaty každého trestného činu. Je podstatnou náležitosťou trestnej zodpovednosti fyzickej osoby, čím je vyjadrená zásada, že bez viny (zavinenia) niet trestného činu ani trestu. Zavinenie je vybudované na dvoch zložkách, vedomostnej (intelektuálnej) a vôľovej. Je nevyhnutné, aby obidve tieto zložky zavinenia zahŕňali skutočnosti tvoriace objekt a objektívnu stránku trestného činu (chránený záujem, konanie, následok i príčinný vzťah medzi konaním a následkom).

V prípade zavinenia vo forme úmyslu rozlišujeme medzi úmyslom priamym (dolus directus) a nepriamym (dolus eventualis). Rozlišovacím kritériom medzi nimi je vôľová zložka, keďže vedomostná zložka je v oboch prípadoch rovnaká. Pri priamom úmysle páchatel priamo chce porušiť alebo ohroziť záujem chránený Trestným zákonom. Chcenie sa chápe ako najvyšší prejav vôle. Pri nepriamom úmysle páchatel priamo nechce porušiť alebo ohroziť záujem chránený Trestným zákonom, ale pre prípad, že taký následok spôsobí, je s ním uzročený. Uzročenie sa preto chápe ako najnižšia zložka vôle. O nepriamy úmysel pôjde aj vtedy, ak ľahostajnosť páchatela k tomu, či následok nastane alebo nenastane, vyjadruje jeho kladné stanovisko k obom týmto možnostiam.

Ako zložka rozumová (intelektuálna), tak aj zložka vôľová nemusia celkom presne zodpovedať objektívnej realite, nemusia vždy presne odrážať skutočnosti predpokladané príslušnými ustanoveniami osobitnej časti Trestného zákona a nemusia sa vzťahovať ku všetkým podrobnostiam, ktoré sú pre daný trestný čin charakteristické. Postačí, keď skutočnosti spadajúce pod zákonné znaky skutkovej podstaty sú zahrnuté v predstave páchatela aspoň vo všeobecných (hrubých) rysoch.

Podľa § 20 Tr. zák. ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých páchatelov (spolupáchatelia), zodpovedá každý z nich, ako keby trestný čin spáchal sám.

Podľa trestnoprávnej náuky ako i ustálenej rozhodovacej praxe súdov, o spáchanie trestného činu spoločným konaním dvoch alebo viacerých páchatelov ide vtedy, ak

- každý zo spolupáchatelov svojím konaním naplnil všetky znaky konania uvedeného v príslušnom ustanovení osobitnej časti, alebo

- každý zo spolupáchatelov naplnil len niektorý zo znakov konania uvedeného v niektorom ustanovení osobitnej časti, avšak súhrn konania spolupáchatelov naplnia všetky znaky uvedené v ustanovení osobitnej časti, alebo ak

- jednotlivé zložky spoločnej trestnej činnosti síce samy osebe konanie nenapĺňajú, ale vo svojom súhrne už predstavujú konanie opísané v príslušnom ustanovení osobitnej časti (inak povedané, ak konanie každého zo spolupáchateľov je aspoň článkom reťazca, pričom jednotlivé činnosti smerujú k priamemu vykonaniu trestného činu a iba vo svojom celku tvoria skutkovú podstatu a pôsobia súčasne).

Spolupáchateľstvo ako spoločné konanie dvoch alebo viacerých osôb vždy musí napĺňovať znaky konania opísaného v príslušnej skutkovej podstate toho istého trestného činu. K naplneniu pojmu spolupáchateľstvo nie je potrebné, aby sa všetci spolupáchatelia zúčastnili na trestnej činnosti rovnakou mierou. Stačí aj čiastočné prispenie, trebárs aj v podriadenej roli, ak je konanie spolupáchateľa vedené tým istým úmyslom ako konanie ostatných spolupáchateľov a je tak objektívne i subjektívne zložkou deja tvoriaceho vo svojom celku trestné konanie. Úmysel pri spolupáchateľstve teda musí smerovať k spáchaniu trestného činu spoločným konaním, pričom ale dohoda spolupáchateľov nemusí byť výslovná. Postačí, keď si je spolupáchateľ vedomý, že konanie ostatných spolupáchateľov smeruje spoločne s jeho vlastným konaním k spáchaniu trestného činu, a je s tým v danom prípade uzrozumený.

Obvinený L. J. v súvislosti s otázkou zavinenia poukázal v dovolaní na rozhodnutie R 19/1971, podľa ktorého záver o zavinení páchatela sa musí vždy preukázať výsledkami dokazovania a musí z nich logicky vyplynúť, pričom záver o tom, či tu je zavinenie v zmysle Trestného zákona a v akej forme je právny záver o subjektívnych znakoch trestného činu, musí sa však zakladať na skutkových zisteniach súdu vyplývajúcich z vykonaného dokazovania rovnako ako záver o objektívnych znakoch trestného činu. Skutočnosti duševného (psychického) života významné pre právny záver o tom, či tu zavinenie je a v akej forme, sú predmetom dokazovania tak isto, ako všetky ostatné okolnosti naplňajúce znaky trestného činu.

To, že v predmetnom prípade obvinení spoločným konaním za použitia násillia získali od bezdomovcov finančné prostriedky, ako aj iné veci, vyplynulo z vykonaného dokazovania. Rovnako bolo preukázané, že obvinení konali po predchádzajúcej vzájomnej dohode a že úmysel zmocniť sa týchto vecí (peňazí, vína atď.) poňali obvinení už pred samotnými útokmi. Vyplynulo to predovšetkým z výpovedí obvinených A. Q. a L. J., kde práve na základe ich výpovedí mal odvolací súd za preukázané (str. 8 uznesenia), že dohoda medzi obvinenými existovala už pred oboma čiastkovými útokmi. V konaní nebolo preukázané a obvinený L. J. v rámci svojej obhajoby v pôvodnom konaní ani netvrdil, že by pri jednotlivých útokoch vyjadril nejakým spôsobom svoj zásadný nesúhlas s konaním spoluobvinených, keď títo brali poškodeným bezdomovcom za použitia násillia veci a peniaze, za ktorých okolností by inak bolo možné v teoretickej rovine uvažovať o prípadnom vybočení z medzí dohody s iným obsahom (o tzv. excese). Obvinení teda bez pochyb konali spoločne a v spoločnom úmysle, aj keď je pravdou, že miera účasti obvineného L. J. na útoku pod bodom 2/ výroku bola nižšia, ktorú skutočnosť ale súdy následne správne zohľadnili pri ukladaní trestu.

Právnomu záveru o konaní obvineného L. J. v priamom úmysle svedčí ďalej fakt, že išlo o pokračovací trestný čin, pozostávajúci z dvoch čiastkových útokov, čo spoľahlivo vyvracia tvrdenia obvineného L. J., lebo pri druhom útoku už tento musel byť minimálne uzrozumený (vzhľadom na priebeh a okolnosti predchádzajúceho útoku i miestnu a časovú súvislosť) s tým, že za bezdomovcami nejdú „len tak“, ale ako minule aj teraz s jasným spoločným úmyslom odcudziť im za použitia násillia veci a peniaze, ktoré by následne opätovne spoločne minuli na jedlo a alkohol. Spoločný úmysel s ostatnými obvinenými za použitia násillia získať uvedeným spôsobom finančné prostriedky dokrešľuje aj skutočnosť, že obvinený L. J. po prvom útoku bez výhrad súhlasil s tým, aby takto odcudzené peniaze minuli na jedlo a víno spoločne.

Hodnotiac skutkové zistenia ustálené v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku v kontexte vyššie uvedeného právneho výkladu i judikátu R 19/1971, Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že súdy oboch stupňov nepochybili, keď konanie obvineného L. J. kvalifikovali ako pokračovací zločin lúpeže formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a/, písm. c/ a písm. j/ Tr. zák. Správne posúdili aj otázku zavinenia, keď na

základe vykonaného dokazovania ustálili, že obvinený L. J. spolu s ostatnými obvinenými konali vo forme priameho úmyslu podľa § 15 písm. a/ Tr. zák.

Pre úplnosť treba uviesť, že okresný súd vo výroku rozsudku v právnej vete bližšie neuviedol, v čom konkrétne spočíval závažnejší spôsob konania obvinených, v dôsledku čoho následne ani v právnej kvalifikácii nepoukázal na príslušné ustanovenie § 138 Tr. zák., ktoré pochybenie nenapravil ani odvolací súd. Tieto okolnosti ale vyplývajú zo skutkovej vety, a tak okresný, ako aj krajský súd ich bližšie rozviedli v odôvodneniach svojich rozhodnutí konštatujúc, že závažnejší spôsob konania obvinených spočíval podľa okresného súdu v spáchaní trestného činu na viacerých osobách (§ 138 písm. j/ Tr. zák.) a v surovom a trýznivom spôsobe jeho spáchania (§ 138 písm. c/ Tr. zák.) a podľa krajského súdu aj v tom, že trestný čin spáchali sčasti so zbraňou (§ 138 písm. a/ Tr. zák.).

Senát 5Tdo už v minulosti (viď uznesenie NS SR, sp. zn. 5 Tdo 10/2009, zo 14. mája 2009) vyslovil právny názor, že ak niektoré skutkové okolnosti významné pre právne posúdenie skutku sú bližšie špecifikované v odôvodnení rozsudku a možno na základe nich urobiť zodpovedajúci právny záver týkajúci sa kvalifikačného znaku trestného činu, nejde o dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ak z rozhodnutia ako celku vyplýva, že právna kvalifikácia skutku je správna.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe všetkých vyššie uvedených skutočností a právnych záverov konštatuje, že je zřejmé, že v trestnej veci obvineného L. J. dôvod dovolania predpokladaný ustanovením § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. splnený nie je, preto s použitím § 382 písm. c/ Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného L. J. odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.